SATYRÆ MEDICÆ,

CONTINVATIO XI.

DE GALLICO

PLANCHETTE

QVAM

DISPVTATIONE ORDINARIA

DEO JUVANTE

IN CELEBERRIMA ELECTORALI HEIDELBERGENSI

PRÆSIDE

DN. GEORGIO FRANCO,

MED. AC PHIL. DOCT. ET PROF. P. ORD. FAC. DECANO ET ACADEMICO CURIOSO.

Jatrophilis exhibet

Ad Diem 27. Decembr. cIↄ Iↄc LXXVI. horis antemerid.

In Brabeuter. Univers.

JOHAN. JACOBUS MARTINI

HEIDELBERGA PALATINUS.

HEIDELBERGÆ,

Typis, SAMUELIS AMMONII, *ACAD. Typog.*

B. C. D.

§. 1.

Ixeram equidem pronuper, quæ poteram cumque, ex principiis Medicis atque Physicis, ut liberarem ab objectionibus & calumniis non raro, quibus oneratur Sexus muliebris. Non autem abs me obtinere possum, ut præter veritatem illi quidquam adblandiar, quin potius in nobilioribus ta-[illegible]m perditum istum morem, quo thoracem velut cataphractæ ju[illegible]sti[illegible] sibi adaptant, ineptæ sanè in sanitate custodienda.

§. 2. F[illegible]ne quidquam blandiori desit βασανισμῷ; cataphractariæ insuper quasi obice pectus claudunt, quem Gallica Lingva (siquidem & Latium, & Græcia, & optima nostra vernacula ignoraverunt, & quidem satis laudabiliter) vocant PLANCHETTE. Gallis enim la planche est asser; inde Diminutiv: planchette; id est asserculus. Nim. hæc instrumenta sunt qvasi asserculi modici, ut COLUMELLÆ verbis utar; qvamvis & *assercula* neut. gen. dixerit CATO *de R. R. c.* 12.

§. 3. Hac voce Planchette Galli nostratesque Gallizantes intelligunt instrumentum vel ex materia lignea, vel eburnea; vel cornea, vel ferrea, vel ossea, vel alia paullo rigidiore (eaque vel simpliciore, vel superinducto corio variis figuris exornata) constans, longitudine *ſ. 6.* præter propter palmorum, latitudine fere pollicis, & infra medium aliqvantillum recurvatum, ac a pylori regione, sub thoracis medio, sursum versus intrusum; quo ventri faciat περιπέτασμα, mammillas reclives thoracemque erectiorem, indeque speciosiorem; atque ventrem compressiorem.

§. 4. Verum

§. 4. Verum

Frigidus, o Bellæ, fugite hinc, latet angvis in herba! Externum quæritis decorem, internam, eamque meliorem perditis salutem. Hoc idem mihi caussæ satis superque fuit; instrumenti hujus noxam paucis delineare; siqvidem merito refertur inter caussas morborum, adeoque ad res p. n. Et ne sine teste litem faciam meam, audite Reip. Medicæ egregios II viros.

§. 5. In acie colloco felicem illum *Felicem* PLATERUM, qui *Prax. Med. tom. 3. l. 2. c. 3. p. m. 537.* ita infit: *Flatus si ventriculo intestinisve inclusi retineantur, nec exitum inveniant, discurrendo per horum cavitates & ductus, murmura rugitusque in abdomine edunt, circa sinistrum maxime hypochondrium, si in ventriculo, vel illi substrato & adnexo intestino colo coërceantur, cum hæ partes ad hanc sedem potissimum occupent (quod tamen caussa lienis, qui flatibus impleri nequit, communiter putant accidere) vel etiam in alia ventris regione hi rugitus audiuntur, si alibi intestinis inclusi sint, maximeque circa umbilicum, propter tenuium illic intestinorum convolutionem. Quorum flatuum caussas in variis ventris & intestinorum affectibus exposuimus.* NB. *Inter quas & coarctatio hypochondriorum in Virginibus, quam vestibus arcte strictis, quo graciles appareant, sibi conciliant, existit; sic namque flatus coacti murmura illic edunt, & ut turpiter se sæpe dent, occasionem frequenter prabent.*

§. 6. Sed longe clariora sunt verba eruditissimi, & in Praxi Medica versatissimi Viri *VVolfg.* HÆFERI, Medici Cæsar. dignissimi, quæ in ejus *Hercul. Med. l. 3. c. 1. p. m. 134.* se ita habent: *Exemplum illustrissimæ Virginis Alexandræ Spinolæ, vomitum post quamlibet cibationem patientis, medicationem tamen ferentis, satis rarum, per modum consultationis describit* Barthol. THURRIANUS *in Buliatria f. 270.* (Nim. locus est *l. 4. c. 10. p. m. 274*) *ubi symptoma hoc non ventriculo, sed utero adscribit & scirrho penes ventriculum, ex retentione quinquennali mensium, & cumulatione plurimorum excrementorum, nec non* NB. *gestationi alicujus ligni vel Cornu, Gallice Planchette, contracto, quo nostræ Nobiles mulieres etiam hoc tempore non sine dispendio valetudinis, ut erectæ incedentes superbiant, utuntur. Sic enim non solum ventriculum comprimunt, sed & pectus coarctant, atque respirationem impediunt, & sic evadunt cachecticæ & flatuosæ; unde audimus, ap. juvenculas imprimis, sæpius regurgitantes flatus circa has partes, quas vel per prædictum*

dictum instrumentum, vel per angusta vestimenta comprimunt, quasi ranas coaxantes subtus absconderent.

§. 7. His probe pensitatis non possum non & meum adjicere calculum album in re nigerrima. Siquidem ista constrictione justo duriore, non solum costæ, earumque musculi (quippe pulmonum & cordis promontoria, interim & respirationis adjumenta) strictius comprimuntur, unde respirationis vel imminutio (quod sæpius) vel depravatio. Inde & minor, immo pejor sanguinis & per pulmones circulatio, & ventilatio, & (pace Celsi, Medicorum Ciceronis, hanc vocem dixero!) spirituescentia sive πνευμάτωσις.

§. 8. Nec satis malorum! Comprimitur diaphragma, comprimuntur vasa sangvinea vicina, subsistit ita alicubi sangvis, hinc communia vitiatæ circulationis vitia, nempe hypochondriaca, cachectica, flatulenta, chlorotica, & si qua sunt plura alia.

§. 9. Nim, ipsa radix vitiorum inde & propullulat & fovetur, quando compresso ventriculo; ejusque potiore orificio puta dextro sive inferiore, vel πέψις impeditur, vel depravatur; vel ἡ τῆς χυλώσεως διοίκησις moram trahere cogitur; unde iterum βορβορυγμοὶ, ructus acidi, rugitus & ventris murmura, anorexia, pica, atrophia & sexcenta alia.

§. 10. Et ne meris Theoreticorum videar inhæsisse opinionibus, utut saniore ratione satis suffultis, en, præter infinita alia quotidiana, unicum. Virgo Nobilissima 23. ann. præter propter, sangvineo-cholerica, eodem, quem supra satis depinxi, utitur vestitu. Quoties repagula ista thoracis, relaxata ligula, removentur, toties illa post magnum stridorem cogitur edere ejulatum ὀλιγοχρόνιον quidem, sed quem evitare, ἀδύνατον est. Illa qq. interim cum adversa valetudine satis superque conflictatur; cujus rei non auritus, sed oculatus usque testis sum.

FINIS.

